

**717.**

Na osnovu člana 12 stav 5 i člana 14 stav 5 Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja ("Službeni list RCG", broj 28/06 i "Službeni list CG", br. 28/11 i 48/15), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

**P R A V I L N I K**  
**O FITOSANITARNIM MJERAMA ZA SPREČAVANJE UNOŠENJA, ODOMAĆIVANJA I ŠIRENJA ŠETNOG ORGANIZMA ANOPLOPHORA CHINENSIS (FORSTER)\***

**Predmet**

**Član 1**

Ovim pravilnikom propisuju se fitosanitarne mjere za sprečavanje unošenja, odomaćivanja i širenja *Anoplophora chinensis* (Forster) (u daljem tekstu: štetni organizam) na teritoriji Crne Gore, kao i fitosanitarne mjere za njegovo iskorjenjivanje (*eradication*) ili suzbijanje (*containment*), ako se utvrdi njegovo prisustvo na određenom području.

**Značenje izraza**

**Član 2**

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) **određeno bilje** je bilje za sadnju, čiji prečnik stabla ili korijenovog vrata na najdebljem dijelu iznosi 1 cm ili više, vrsta *Acer* spp., *Aesculus* spp., *Alnus* spp., *Betula* spp., *Carpinus* spp., *Citrus* spp., *Cornus* spp., *Corylus* spp., *Cotoneaster* spp., *Crataegus* spp., *Fagus* spp., *Lagerstroemia* spp., *Malus* spp., *Melia* spp., *Ostrya* spp., *Photinia* spp., *Platanus* spp., *Populus* spp., *Prunus laurocerasus*, *Pyrus* spp., *Rosa* spp., *Salix* spp., *Ulmus* spp. i *Vaccinium corymbosum*;

2) **mjesto proizvodnje** je prostor (*premises*) ili skup polja koji funkcionišu kao jedinstvena proizvodna ili poljoprivredna jedinica, a može uključivati i proizvodna mjesta kojima se upravlja kao zasebnim jedinicama u fitosanitarne svrhe (Međunarodni standard za fitosanitarne mjere ISPM 5);

3) **biljke domaćini** su biljke za sadnju, čiji prečnik stabla ili korijenovog vrata na najdebljem dijelu iznosi 1 cm ili više, vrsta *Acer* spp., *Aesculus* spp., *Alnus* spp., *Betula* spp., *Carpinus* spp., *Chaenomeles* spp., *Citrus* spp., *Cornus* spp., *Corylus* spp., *Cotoneaster* spp., *Crataegus* spp., *Cryptomeria* spp., *Fagus* spp., *Ficus* spp., *Hibiscus* spp., *Lagerstroemia* spp., *Malus* spp., *Melia* spp., *Morus* spp., *Ostrya* spp., *Parrotia* spp., *Photinia* spp., *Platanus* spp., *Populus* spp., *Prunus laurocerasus*, *Pyrus* spp., *Rosa* spp., *Salix* spp., *Ulmus* spp. i *Vaccinium corymbosum*;

4) **kontrolno bilje** (*sentinel plants*) je određeno bilje posađeno za potrebe posebnog nadzora radi ranog otkrivanja šetnog organizma;

5) **obilježeno područje** (*demarcated area for containment*) je područje na kojem se štetni organizam ne može iskorijeniti.

**Posebni nadzor nad biljkama domaćinima**

**Član 3**

(1) Organ uprave nadležan za zdravstvenu zaštitu bilja (u daljem tekstu: Uprava), radi utvrđivanja prisustva šetnog organizma, sprovodi godišnji posebni nadzor biljaka domaćina u skladu sa rizikom od njegovog prisustva na dijelovima teritorije Crne Gore na kojima nije poznato da se pojavljuje taj štetni organizam.

(2) Šema uzorkovanja i organizacija posebnog nadzora treba da omoguće da se uz dovoljan stepen pouzdanosti otkrije nizak stepen prisustva zaraženih biljaka, a posebni nadzor treba da se vrši u skladu sa EFSA Opštim smjernicama za statistički pouzdane i na riziku zasnovane posebne nadzore šetnih organizama bilja.

(3) Posebni nadzor sprovodi se:

a) na osnovu stepena odgovarajućeg fitosanitarnog rizika;

b) na otvorenom, u rasadnicima, vrtnim centrima, trgovačkim centrima, na prirodnim i urbanim područjima i drugim mjestima prema potrebi;

c) u odgovarajuće doba godine s obzirom na mogućnost otkrivanja šetnog organizma, uzimajući u obzir biologiju tog šetnog organizma, prisustvo i biologiju domaćina kao i naučne i tehničke informacije iz EFSA Kartice sa informacijama za nadzor šetnog organizma *Anoplophora chinensis* (*Pest Survey Card on Anoplophora chinensis*).

(4) Posebni nadzor sastoji se od:

a) vizuelnog pregleda biljaka domaćina; i

b) prema potrebi, prikupljanja uzoraka i testiranja bilja za sadnju.

(5) Radi dopune vizuelnih pregleda mogu da se koriste posebno dresirani psi tragači.

**Krizni planovi**

**Član 4**

(1) Uprava uspostavlja Krizni plan kojim se utvrđuju mjere koje treba preduzeti na teritoriji Crne Gore radi:

a) iskorjenjivanja šetnog organizma u skladu sa članom 8 ovog pravilnika;

b) premještanja određenog bilja;

c) službenih pregleda koje treba sprovesti pri premještanju određenog bilja i biljaka domaćina;

d) minimalnih resursa koji se stavljaju na raspolaganje kao i procedura radi stavljanja na raspolaganje tih dodatnih resursa u slučaju sumnje na prisustvo šetnog organizma ili potvrde njegovog prisustva;

e) pravila koja detaljno opisuju postupke za identifikaciju vlasnika bilja koje treba ukloniti, obavješćavanja o nalogu za uklanjanje bilja i pristupanja privatnoj imovini.

(2) Uprava prema potrebi ažurira krizne planove do 31. decembra svake godine.

**Uspostavljanje obilježenog područja****Član 5**

(1) Ako se prisustvo štetnog organizma službeno potvrdi, Uprava bez odlaganja uspostavlja obilježeno područje koje se sastoji od:

a) zaraženog područja koje uključuje bilje infestirano štetnim organizmom i svo određeno bilje koje bi se moglo infestirati u krugu od 100 m oko napadnutog bilja;

b) sigurnosnog područja širine od najmanje 2 km od granice zaraženog područja.

(2) Razgraničenje obilježenog područja zasniva se na naučnim principima, biologiji štetnog organizma, stepenu infestacije, specifičnoj rasprostranjenosti biljaka domaćina na tom području i dokazima o odomaćivanju štetnog organizma.

(3) Ako Uprava zaključi da je iskorjenjivanje štetnog organizma moguće, pri čemu se uzimaju u obzir okolnosti pojave (izbijanja) štetnog organizma, kao što su njegova veličina i lokacija, stepen infestacije ili broj i rasprostranjenost biljaka domaćina, radi preduzimanja mjera iskorjenjivanja iz člana 8 ovog pravilnika širina sigurnosnog područja može se smanjiti na najmanje 1 km.

(4) Radi preduzimanja mjera za suzbijanje štetnog organizma (*containment*) u skladu sa članom 9 ovog pravilnika, sigurnosno područje treba da bude širine najmanje 4 km.

(5) Širina sigurnosnog područja može se smanjiti na najmanje 2 km, uzimajući u obzir okolnosti izbijanja kao što su njegova veličina i lokacija, stepen infestacije ili broj i rasprostranjenost biljaka domaćina.

(6) Ako je prisustvo štetnog organizma službeno potvrđeno u sigurnosnom području obilježenog područja, radi njegovog suzbijanja (*containment*) i sprečavanja daljeg širenja, primjenjuju se odgovarajuće propisane fitosanitarne mjere za iskorjenjivanje štetnog organizma i obilježavanje područja.

**Odstupanja od uspostavljanja obilježenog područja****Član 6**

(1) Uprava može odlučiti da ne uspostavlja obilježeno područje ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

a) postoje dokazi da je štetni organizam unesen na određeno područje sa biljem na kojem je otkriven i da je to bilje bilo zaraženo prije unošenja na to područje ili je riječ o izolovanom pronalasku, odnosno slučaju pa se ne očekuje da će doći do odomaćivanja štetnog organizma; i

b) na osnovu rezultata posebnog istraživanja i preduzetih mjera iskorjenjivanja utvrđeno je da se štetni organizam nije odomaćio i da širenje i uspješno razmnožavanje štetnog organizma nije moguće zbog njegove biologije.

(2) Ako ne uspostavi obilježeno područje u skladu sa stavom 1 ovog člana, Uprava:

a) odmah preduzima mjere kojima se obezbjeđuje brzo iskorjenjivanje štetnog organizma i otklanja mogućnost njegovog širenja;

b) tokom najmanje jednog životnog ciklusa štetnog organizma i jedne dodatne godine, a najmanje četiri uzastopne godine, nadzire područje širine od najmanje 1 km oko infestiranog bilja ili od mjesta na kojem je pronađen štetni organizam, a nadzor se vrši redovno i intenzivno najmanje tokom prve godine, a nadzor ne treba da se vrši ako se prisustvo ili pojava odraslih jedinki (adult) štetnog organizma u biljci, drvetu ili drvenom materijalu za pakovanje može nedvosmisleno isključiti i ako su razlozi za to dostavljeni Evropskoj Komisiji u pisanom obliku;

c) uništava sav infestirani biljni materijal;

d) obezbjeđuje sljedljivost do izvora infestacije i sljedivost bilja povezanog sa infestacijom, u mjeri u kojoj je to moguće, i vrši pregled bilja radi otkrivanja znakova infestacije, između ostalog ciljanim uzorkovanjem destruktivnom metodom;

e) obavještava javnost radi podizanja svijesti o prijetnji koju predstavlja štetni organizam; i

f) preduzima sve druge mjere koje mogu pomoći u iskorjenjivanju štetnog organizma, uzimajući u obzir Međunarodni standard za fitosanitarne mjere (u daljem tekstu: ISPM) 9 i primjenjujući integralni pristup u skladu sa principima standarda ISPM 14.

**Ukidanje obilježenog područja****Član 7**

(1) Obilježeno područje može se ukinuti ako se na osnovu nadzora iz člana 8 stav 1 tačka h štetni organizam ne pronađe u obilježenom području tokom najmanje jednog životnog ciklusa štetnog organizma i jedne dodatne godine, a ukupno najmanje četiri uzastopne godine.

(2) Tačna dužina životnog ciklusa iz stava 1 ovog člana zavisi od dokaza koji su na raspolaganju za određeno područje ili sličnu klimatsku zonu.

(3) Obilježeno područje može se ukinuti i ako su ispunjeni uslovi iz člana 6 stav 1 ovog pravilnika.

**Fitosanitarne mjere za iskorjenjivanje štetnog organizma****Član 8**

(1) U obilježenom području Uprava preduzima sve sljedeće fitosanitarne mjere za iskorjenjivanje (eradication) štetnog organizma:

a) hitna sječa infestiranog bilja i bilja za koje se sumnja da je zaraženo kao i potpuno uklanjanje njegovog korijenja;

b) hitna sječa sveg određenog bilja i uklanjanje njegovog korijenja u krugu od 100 m oko infestiranog bilja kao i pregled tog određenog bilja radi otkrivanja znakova infestacije, osim ako je infestirano bilje otkriveno van perioda leta određenog štetnog organizma, kad se sječa bilja i uklanjanje korijenja sprovode prije početka sljedećeg perioda leta;

c) uklanjanje, pregled i sigurno odlaganje bilja posječenog u skladu sa tač. a i b ovog stava, kao i njegovog korijenja, uz preduzimanje svih potrebnih mjera opreza kako bi se spriječilo širenje štetnog organizma tokom i nakon sječe;

d) zabrana svakog premještanja potencijalno zaraženog materijala iz obilježenog područja;

e) istraga izvora infestacije praćenjem porijekla bilja, u mjeri u kojoj je to moguće, kao i pregled tog bilja radi otkrivanja znakova infestacije, uključujući uzorkovanje destruktivnom metodom;

f) zamjena određenog bilja drugim biljnim vrstama koje nisu osjetljive, gdje je to odgovarajuće;

g) zabrana sadnje novog određenog bilja na otvorenom, na području iz tačke b ovog stava, osim na mjestima proizvodnje koja ispunjavaju uslove za premještanje u skladu sa propisom kojim se uređuju liste štetnih organizama;

h) posebni nadzor biljaka domaćina u obilježenom području koji se sprovodi u skladu sa članom 3 st. 3, 4 i 5 ovog pravilnika sa posebnim akcentom na sigurnosno područje radi utvrđivanja prisustva štetnog organizma, uključujući prema potrebi, ciljano uzorkovanje destrukcionom metodom koje sprovodi Uprava, uz navođenje broja uzoraka u izvještaju iz člana 10 stav 1 ovog pravilnika;

i) ako se koristi kontrolno bilje, službeni pregled tog bilja najmanje jednom mjesečno koje treba da se uništi i pregleda najkasnije nakon dvije godine;

j) informisanje javnosti radi podizanja svijesti o prijetnji koju predstavlja štetni organizam i o mjerama za sprečavanje njegovog unošenja i širenja na teritoriju Crne Gore, uključujući uslove u pogledu premještanja određenog bilja iz obilježenog područja;

k) prema potrebi, posebne mjere za rješavanje iznenadnih situacija ili komplikacija za koje se opravdano smatra da mogu spriječiti, omesti ili odgoditi iskorjenjivanje, a posebno onih koje su povezane sa dostupnošću i prikladnim iskorjenjivanjem svog infestiranog bilja ili bilja za koje se sumnja da je infestirano, bez obzira na njegovu lokaciju, javno ili privatno vlasništvo kao i fizičko lice ili subjekt koji je za njega odgovoran;

l) sve druge mjere koje mogu doprinijeti iskorjenjivanju štetnog organizma, u skladu sa ISPM 9 i primjeni sistemskog pristupa u skladu sa principima utvrđenim u normi ISPM 14.

(2) U slučaju stava 1 tačka a ovog člana, ako nije moguće ukloniti duboko ukorijenjene panjeve i površinsko korijenje, ti panjevi i korijenje se melju na najmanje 40 cm ispod površine tla ili se pokrivaju materijalom za zaštitu od insekata.

(3) Posebni nadzor iz stava 1 tačka h ovog člana, treba da bude intenzivniji u odnosu na posebni nadzor iz člana 3 ovog pravilnika.

(4) Posebni nadzor u sigurnosnom području zasniva se na Opštim smjernicama za statistički pouzdane i na riziku zasnovane posebne nadzore štetnih organizama bilja, a plan nadzora i šema uzorkovanja koji se primjenjuju u sigurnosnom području treba da omogući da se sa najmanje 95 % pouzdanosti utvrdi stepen prisustva zaraženog bilja od 1 %, a na području širine od najmanje 1 km oko mjesta proizvodnje bilja domaćina, plan nadzora i sistem uzorkovanja treba da omogući da se sa najmanje 99 % pouzdanosti utvrdi stepen prisustva zaraženog bilja od 1 %.

(5) Izuzetno od stava 1 tačka b ovog člana, ako Uprava zaključi da sječa nije primjerena za ograničeni broj pojedinačnog bilja zbog njegove posebne društvene, kulturne ili ekološke vrijednosti, to pojedinačno bilje podvrgava se mjesečnim pojedinačnim pregledima kako bi se pronašli znaci infestacije i preduzimaju se druge alternativne mjere koje nisu sječa, a koje obezbjeđuju visok nivo zaštite kako bi se spriječilo moguće širenje štetnog organizma sa tog bilja.

(6) O razlozima za postupanja iz stava 5 ovog člana i preduzetim mjerama Uprava obavještava Evropsku Komisiju u skladu sa članom 10 ovog pravilnika.

### **Fitosanitarne mjere za suzbijanje štetnog organizma**

#### **Član 9**

(1) Ako rezultati nadzora iz člana 8 stav 1 tačka h ovog pravilnika potvrde prisustvo štetnog organizma na nekom području tokom više od četiri uzastopne godine i ako se dokaže da se štetni organizam više ne može iskorijeniti, Uprava može da ograniči mjere na suzbijanje štetnog organizma (*containment*) radi njegovog zadržavanja na određenom području i sprečavanja širenja izvan tog područja.

(2) U obilježenom području, radi suzbijanja štetnog organizma (*containment*) Uprava preduzima sljedeće mjere:

a) hitan početak sječe zaraženog bilja i bilja sa simptomima infestacije štetnim organizmom i potpuno uklanjanje njihovog korijenja i završavanje svih aktivnosti prije početka sljedećeg perioda leta;

b) uklanjanje, pregled i odlaganje posječenog bilja i njegovog korijenja uz preduzimanje potrebnih mjera opreza radi sprečavanja širenja štetnog organizma nakon sječe;

c) zabrana svakog premještanja potencijalno zaraženog materijala iz obilježenog područja;

d) prema potrebi, zamjena određenog bilja drugim biljem koje nije osjetljivo;

e) zabrana sadnje novog određenog bilja u zaraženom području na otvorenom, osim na mjestima proizvodnje u kojima su ispunjeni zahtjevi iz liste za premještanje iz propisa kojim se uređuju liste štetnih organizama;

f) posebni nadzori biljaka domaćina u sigurnosnom području koji se sprovode u skladu sa članom 3 st. 3, 4 i 5 ovog pravilnika radi utvrđivanja prisustva štetnog organizma, u prikladno vrijeme i uključujući, prema potrebi, ciljano uzorkovanje destrukcionom metodom;

g) ako se koristi kontrolno bilje, službeni pregled tog bilja najmanje jednom mjesečno koje treba uništiti i pregledati najkasnije nakon dvije godine;

h) informisanje javnosti radi podizanja svijesti o prijetnji koju predstavlja štetni organizam i o mjerama donesenim za sprečavanje njegovog unošenja i širenja na teritoriju Crne Gore, uključujući uslove u pogledu premještanja određenog bilja iz obilježenog područja uspostavljenog u skladu sa članom 5 ovog pravilnika;

i) prema potrebi, posebne mjere za rješavanje svih iznenadnih situacija ili komplikacija za koje se opravdano smatra da mogu spriječiti, omesti ili odgoditi suzbijanje štetnog organizma (*containment*), a posebno onih koje su povezane sa dostupnošću i odgovarajućom sječom i uništavanjem svog zaraženog bilja ili bilja za koje se sumnja da je zaraženo, bez obzira na njegovu lokaciju, vlasništvo i osobu koja je za njega odgovorna;

j) sve druge mjere koje mogu pomoći u suzbijanju štetnog organizma (*containment*), radi sprečavanja njegovog daljeg širenja.

(3) U slučaju stava 2 tačka a ovog člana, ako nije moguće ukloniti duboko ukorijenjene panjeve i površinsko korijenje, oni se melju na najmanje 40 cm ispod površine tla ili se pokrivaju materijalom za zaštitu od insekata.

(4) Posebni nadzori iz stava 2 tačka f ovog člana treba da budu intenzivniji u odnosu na posebne nadzore iz člana 3 ovog pravilnika.

(5) Posebni nadzori zasnivaju se na EFSA Opštim smjernicama za statistički pouzdane i na riziku zasnovane posebne nadzore štetnih organizama bilja, a plan nadzora i šema uzorkovanja koji se primjenjuju treba da omoguće da se sa najmanje 95 % pouzdanosti utvrdi stepen prisustva zaraženog bilja od 1 %, a na području širine od najmanje 1 km oko mjesta proizvodnje biljaka domaćina, plan nadzora i šema uzorkovanja treba da omoguće da se sa najmanje 99% pouzdanosti utvrdi stepen prisustva zaraženog bilja od 1 %.

(6) Uprava obavještava Evropsku Komisiju o svim obilježenim područjima u kojima namjerava sprovođenje mjera za suzbijanje štetnog organizma na određenom području (*containment*).

(7) Obilježena područja (demarcated area for containment) na kojima se štetni organizam ne može iskorijeniti data su u Prilogu 1.

### Izvjештаvanje

#### Član 10

(1) Uprava do 30. aprila svake godine Evropskoj Komisiji dostavlja izvještaj o preduzetim mjerama tokom prethodne godine u skladu sa ovim pravilnikom i o rezultatima mjera iz čl. 3 do 9 ovog pravilnika.

(2) Rezultati nadzora sprovedenih na osnovu čl. 8 i 9 dostavljaju se Evropskoj Komisiji popunjavanjem tabele iz Priloga 2.

### Prilozi

#### Član 11

Prilozi 1 i 2 čine sastavni dio ovog pravilnika.

### Prestanak važenja

#### Član 12

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja, odomaćivanja i širenja štetnog organizma *Anoplophora chinensis* (Forster)\*("Službeni list CG", broj 77/23).

### Stupanje na snagu

#### Član 13

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. maja 2026. godine.

\* U ovaj Pravilnik prenijeta je Implementirajuća Regulativa Evropske Komisije (EU) 2022/2095 od 28. oktobra 2022. o utvrđivanju mjera za sprečavanje unošenja štetnog organizma *Anoplophora chinensis* (Forster) na područje Unije, njegovo odomaćivanje i širenje unutar područja Unije i o stavljanju van snage Odluke 2012/138/EU i Implementirajuća Regulativa Evropske Komisije (EU) 2025/2461 od 29. septembra 2025. o izmjeni Implementirajuće Regulative (EU) 2022/2095 u pogledu mjera za sprečavanje unošenja štetnog organizma *Anoplophora chinensis* (Forster) na područje Evropske Unije, njegovog odomaćivanja i širenja unutar područja Evropske Unije.

Broj: 04-309/26-4600/3

Podgorica, 12. marta 2026. godine

Ministar,

**Vladimir Joković, s.r.**

## PRILOG 1

Obilježena područja za suzbijanje štetnog organizma (containment) radi sprečavanja širenja

Dio 1: Lista obilježenih područja za suzbijanje štetnog organizma (containment) u Evropskoj uniji

## Italija

| Euromphyt broj izbijanja odnosno iznenadne pojave (outbreak) štetnog organizma obilježenog područja (Euromphyt outbreak number of the demarcated area) | Obilježeno područje | Regija     | Opštine ili druga administrativna/geografska razgraničenja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lombardija<br>Izbijanje – 1246<br>(Milano)                                                                                                             | Zaraženo područje   | Lombardija | — čitavo područje sljedećih opština: Assago (MI), Buccinasco (MI), Canegrate (MI), Cerro Maggiore (MI), Lainate (MI), Nerviano (MI), Parabiago (MI), Pogliano Milanese (MI), Pregnana Milanese (MI), San Giorgio Su Legnano (MI), San Vittore Olona (MI), Vanzago (MI), Zibido San Giacomo (MI).<br><br>— i dio područja sljedećih opština: Arese (MI), Arluno (MI), Basiglio (MI), Caronno (VA), Cesano Boscone (MI), Cornaredo (MI), Gaggiano (MI), Garbagnate Milanese (MI), Legnano (MI), Milano, Noviglio (MI), Origgio (VA), Rescaldina (MI), Rho (MI), Rozzano (MI), Settimo Milanese (MI), Uboldo (VA), Trezzano sul Naviglio (MI). |
|                                                                                                                                                        | Sigurnosno područje | Lombardija | — čitavo područje sljedećih opština: Bareggio (MI), Bollate (MI), Busto Garolfo (MI), Casorezzo (MI), Castellanza (VA), Cesate (MI), Corsico (MI), Gerenzano (VA), Lacchiarella (MI), Pero (MI), Pieve Emanuele (MI), Sedriano (MI), Villa Cortese (MI).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

Dio 2: Lista obilježenih područja za suzbijanje štetnog organizma (containment) u Crnoj Gori

| Broj/naziv obilježenog područja (OP) | Područje OP | Regija | Opštine ili druga administrativna/geografska razgraničenja |
|--------------------------------------|-------------|--------|------------------------------------------------------------|
| 1.                                   | /           | /      | /                                                          |

\* Notifikacioni broj o notifikovanim (prijavljenim) izbijanjima odnosno pojavama štetnog organizma, gdje je odgovarajuće, u skladu sa Implementirajućom Regulativom (EU) 2019/1715 primjenjivaće se kada ova Regulativa bude primjenjiva u Crnoj Gori, a najkasnije danom ulaska u EU

**2. Ispunjavanje Tabele za izvještavanje o rezultatima godišnjih nadzora iz Dijela A tačka 1 ovog priloga vrši se u skladu sa sljedećim:**

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kolona 1:       | Navesti naziv geografskog područja, broj rješenja o pojavi štetnog organizma ili bilo koja druga informacija koja može da identifikuje obilježeno područje i datum uspostavljanja.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Kolona 2:       | Navesti veličinu obilježenog područja prije početka nadzora.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Kolona 3:       | Navesti veličinu obilježenog područja poslije nadzora.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Kolona 4:       | Navesti pristup: iskorjenjivanje ili zadržavanje na određenom području. Koristiti koliko god je redova potrebno, u zavisnosti od broja obilježenih područja po štetnom organizmu i pristupima koji se primjenjuju na tim područjima.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Kolona 5:       | Navesti zonu obilježenog područja gdje se sprovodi nadzor, koristeći koliko god je redova potrebno: zaraženo područje (IZ)- infected zone ili sigurnosno područje (BZ)-buffer zone, upotrebom posebnih redova. Gdje je primjenjivo, navedite područje sigurnosnog područja (BZ) gdje se nadzor sprovodi (npr. posljednjih 20 km uz IZ, oko rasadnika, i sl.) u različitim redovima.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Kolona 6:       | Navesti broj i opis mjesta nadzora, odabirom jednog od sljedećih unosa za opis:<br>1.Otvoreni prostor (proizvodno područje): 1.1. polje (oralice/obradivo, pašnjaci); 1.2. voćnjaci/vinogradi; 1.3. rasadnik; 1.4. šuma;<br>2.Otvoreni prostor (drugo): 2.1. privatne bašte; 2.2. javna mjesta; 2.3. zaštićena područja; 2.4. divlje bilje u područjima osim zaštićenih; 2.5. drugo, sa specifikacijom slučaja (npr. garden centri, komercijalna mjesta (sites) koja koriste drveni materijal za pakovanje, drvna industrija, močvare, navodnjavanje i mreže drenaže, i sl.);<br><br>3.Fizički zatvoreni uslovi: 3.1. staklenik/plastenik; 3.2. privatna mjesta, osim staklenika/plastenika; 3.3. javna mjesta, osim staklenika/plastenika; 3.4. drugo, sa specifikacijom određenog slučaja (npr. garden centri, komercijalna mjesta sites koja koriste drveni materijal za pakovanje, drvna industrija, močvarna područja, mreža za navodnjavanje i odvodnjavanje). |
| Kolona 7:       | Navedite koje rizično područje je identifikovano na osnovu biologije štetnog organizma, prisustva biljaka domaćina, eko klimatskih uslova i rizika lokacije.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Kolona 8:       | Navedite rizična područja uključena u nadzor, od onih navedenih u koloni 7.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Kolona 9:       | Navedite bilje, plodove, sjeme, zemlju, drveni materijal za pakovanje, drvo, mašine, vozila, voda, drugo, navesti za svaki specifični slučaj.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Kolona 10:      | Navedite listu biljnih vrsta/rodova u nadzoru, upotrebom jednog reda po biljnoj vrsti/rodu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Kolona 11:      | Navedite mjesec i godinu kada se nadzor sprovodi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Kolona 12:      | Navedite detalje nadzora, u zavisnosti od specifičnih zvanično propisanih zahtjeva za svaki štetni organizam. Navedite sa N/A kada informacije iz određene kolone nijesu primjenljive.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Kolone 13 i 14: | Navedite rezultate, ako je primjenljivo, obezbjeđujući pristupačne informacije u odgovarajuće kolone. 'Nedeterminisane' su one analize uzoraka za koje rezultati nijesu dobijeni zbog raznih faktora (npr. ispod nivoa detekcije, neprocesuirani uzorci-neidentifikovani uzorci, stari uzorci).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Kolona 15:      | Navedite broj notifikacije o pojavi/izbijanju štetnog organizma za godinu u kojoj je nadzor izvršen za nalaz u sigurnosnoj zoni BZ. Ovaj broj ne mora biti uključen kada Uprava odluči da je nalaz jedan od slučajeva: kada je poznato da se određeni štetni organizam pojavljuje na određenom području; kada je poznato da je određeni štetni organizam prisutan na određenom području; kada se utvrdi prisustvo karantinski štetnih organizama u zaraženom području obilježenog područja uspostavljenog u cilju suzbijanja štetnog organizma (containment); utvrdi prisustvo karantinskih štetnih organizama u zaraženom području obilježenog područja na koje se primjenjuju mjere iskorjenjivanja za koje je potrebno osam ili više godina, tokom tih prvih osam godina. U tom slučaju u koloni 16 se navode razlozi zbog kojih nije prosledena notifikacija ("Komentari").                                                                                      |



## 2. Ispunjavanje Tabele za izvještavanje o rezultatima statistički baziranog godišnjeg nadzora iz Dijela B tačka 1 ovog priloga vrši se u skladu sa sljedećim:

Ako se ispunjava ova tabela, ne ispunjava se tabela iz dijela A ovog Priloga.

Objasniti osnovne pretpostavke za plan nadzora po štetnom organizmu. Rezimirati i obrazložiti:

- ciljanu populaciju, epidemiološku jedinicu i jedinice pregleda (*inspection units*),
- metodu otkrivanja i osjetljivost metode,
- faktore rizika, navodeći nivo rizika i odgovarajuće relativne rizike i proporcionalni udio populacije bilja domaćina.

|            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kolona 1:  | Navesti naziv geografskog područja, broj rješenja o pojavi štetnog organizma ili bilo koja druga informacija koja može da identifikuje obilježeno područje i datum uspostavljanja.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Kolona 2:  | Navesti veličinu obilježenog područja prije početka nadzora.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Kolona 3:  | Navestie veličinu obilježenog područja poslije nadzora.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Kolona 4:  | Navesti pristup: Iskorjenjivanje ili suzbijanje štetnog organizma (containment). Koristiti koliko god je redova potrebno, u zavisnosti od broja obilježenih područja po štetnom organizmu i pristup tim područjima.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Kolona 5:  | Navesti zonu obilježenog područja gdje se sprovodio nadzor, uključujući koliko god je redova potrebno: zaraženo područje (IZ) ili sigurnosno područje (BZ), upotrebom posebnih redova. Gdje je primjenjivo, navedite područje BZ gdje se nadzor sprovodio (npr. posljednjih 20 km uz IZ, okolo rasadnika, i sl.) u različitim redovima.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Kolona 6:  | Navesti broj i opis mjesta nadzora, izaberite jedan od sljedećih unosa za opis:<br>1. Otvoreni prostor (proizvodno područje): 1.1. polje (oranice/obrađivo, pašnjaci); 1.2. voćnjaci/vinogradi; 1.3. rasadnik; 1.4. šuma;<br>2. Otvoreni prostor (drugo): 2.1. private bašte; 2.2. javna mjesta; 2.3. zaštićena područja; 2.4. divlje bilje u područjima osim zaštićenih; 2.5. drugo, sa specifikacijom pojedinačnog slučaja (npr. garden centri, komercijalna mjesta (sites) koja koriste drveni materijal za pakovanje, drvna industrija, močvare, mreža za navodnjavanje i drenažu i sl.);<br>3. Fizički zatvoreni uslovi: 3.1. staklenik/plastenik; 3.2. privatna mjesta, osim staklenika/plastenika; 3.3. javna mjesta, osim staklenika/plastenika; 3.4. drugo, sa specifikacijom određenog slučaja (npr. garden centri, komercijalna mjesta (sites) koja koriste drveni materijal za pakovanje, drvna industrija). |
| Kolona 7:  | Navesti mjesec i godinu kada se nadzor sprovodio.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Kolona 8:  | Navesti odabranu ciljanu populaciju i odgovarajuću listu vrsta/rodova domaćina i obuhvaćeno područje. Ciljana populacija definiše se kao skup jedinica za pregled ( <i>inspection units</i> ). Njena se veličina za poljoprivredna područja obično definiše u hektarima, ali može se definisati i u parcelama, poljima, staklenicima itd. Obrazložiti izbor u osnovnim pretpostavkama. Navesti nadzirane jedinice pregleda. „Jedinica pregleda” znači bilje, djelovi bilja, roba, drugi objekti i vektori štetnih organizama koji su pregledani radi identifikacije i otkrivanja štetnih organizama.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Kolona 9:  | Navesti nadzirane epidemiološke jedinice, navodeći njihov opis i mjernu jedinicu. „Epidemiološka jedinica” je homogeno područje na kojem bi u slučaju prisustva štetnog organizma, interakcija štetnog organizma, biljaka domaćina, abiotičkih i biotičkih faktora i uslova, dovela do iste epidemiologije. Epidemiološke jedinice su potpodjele ciljane populacije koje su epidemiološki homogene i obuhvataju najmanje jednu biljku domaćina. U nekim se slučajevima cijela populacija domaćina u određenoj regiji/području/zemlji može definisati kao epidemiološka jedinica. To mogu biti regije statističke nomenklature teritorijalnih jedinica (NUTS), gradska područja, šume, vrtovi ruža, poljoprivredna gazdinstva ili hektari. Ovaj izbor se mora obrazložiti u osnovnim pretpostavkama.                                                                                                                      |
| Kolona 10: | Navesti metode upotrebene tokom nadzora, uključujući broj aktivnosti u svakom slučaju, u zavisnosti od posebnih zakonskih zahtjeva za svaki štetni organizam. Upisati „nije primjenjivo” (N/A) ako informacije za određenu kolonu nisu dostupne.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Kolona 11: | Navesti procjenu efikasnosti uzorkovanja. Efikasnosti uzorkovanja je vjerovatnoća odabiranja zaraženih djelova biljke na zaraženoj biljci. U slučaju vektora, efikasnost metode je hvatanje pozitivnog vektora ako je prisutan na području nadzora. Za zemljište, efikasnost metode je vjerovatnoća odabiranja uzorka zemljišta koje sadrži štetni organizam ako je štetni organizam prisutan na području nadzora.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Kolona 12: | “Osjetljivost metode” je vjerovatnoća da metoda ispravno otkrije prisustvo štetnog organizma. Osjetljivost metode definiše se kao vjerovatnoća da će rezultat testiranja stvarno pozitivne biljke domaćina biti pozitivan. To je proizvod efikasnosti uzorkovanja (tj. vjerovatnoće odabira zaraženih djelova biljke na zaraženoj biljci) i osjetljivosti dijagnostike (karakteriše ga vizuelni pregled i/ili laboratorijski test koji se upotrebljava u postupku identifikacije).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Kolona 13: | Navesti faktore rizika u različitim redovima, koristeći onoliko redova koliko je potrebno. Za svaki faktor rizika navesti nivo rizika i odgovarajući relativni rizik i udio populacije domaćina.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kolona B:  | Navesti detalje nadzora, u zavisnosti od specifičnih zakonskih uslova za svaki štetni organizam. Upisati „nije primjenjivo” (N/A) ako informacije za određenu kolonu nisu primjenjive. Informacije koje je potrebno navesti u ovim kolonama povezane su sa informacijama iz kolone 10. „Metode otkrivanja”.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Kolona 18: | Navesti broj mjesta postavljanja klopki ako se taj broj razlikuje od broja klopki (kolona 17.) (npr. ista se klopka upotrebljava na različitim mjestima).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Kolona 21: | Navesti broj uzoraka sa pozitivnim, negativnim ili neodređenim rezultatom. „Neodređeni” su oni analizirani uzorci za koje nije dobijen nikakav rezultat zbog različitih faktora (npr. rezultat ispod nivoa otkrivanja, neobrađen, neidentifikovan ili star uzorak itd).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Kolona 22: | Navesti notifikacije o izbijanju za godinu u kojoj je vršen nadzor. Broj notifikacija o izbijanju ne treba navesti ako je Uprava odlučila da obavještenje nije potrebno kada je poznato da se određeni štetni organizam pojavljuje na određenom području; kada je poznato da je određeni štetni organizam prisutan na određenom području; kada se utvrdi prisustvo karantinski štetnih organizama u zaraženom području obilježenog područja uspostavljenog u cilju suzbijanja štetnog organizma (containment); utvrdi prisustvo karantinskih štetnih organizama u zaraženom području obilježenog područja na koje se primjenjuju mjere iskorjenjivanja za koje je potrebno osam ili više godina, tokom tih prvih osam godina. U tom slučaju navesti razlog za ne navođenje broja notifikacije u koloni 25. („Napomene”). |
| Kolona 23: | Navesti osjetljivost istraživanja kako je definisano Međunarodnim standardom za fitosanitarne mjere (ISPM 31). Vrijednost postignutog nivoa povjerenja u pogled u statusa “slobodno od” štetnog organizma izračunava se na osnovu pregleda (i/ili uzetih uzoraka) s obzirom na osjetljivost metode i zadatu prevalencu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Kolona 24: | Navesti zadanu prevalencu na osnovu procjene vjerovatne stvarne prevalencije štetnog organizma na polju prije nadzora. Zadana prevalenca utvrđena je kao cilj nadzora i predstavlja kompromis koji osobe odgovorne za upravljanje rizikom prave između rizika prisustva štetnog organizma i resursa koji su dostupni za nadzor. Za nadzor za otkrivanje prisustva obično se postavlja vrijednost od 1 %.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |